

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 593)

Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun Kuruluş ve İdaresine İlişkin Kanun ile Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/772)

T.C.

Başbakanlık

27.10.2000

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-19/5165

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 20.9.2000 tarihinde kararlaştırılan "Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun Kuruluş ve İdaresine İlişkin Kanun ile Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

GENEL GEREKÇE

İşyurtları Kurumuna tahsis edilen iki trilyon lira döner sermaye, sermaye tavanının aşılması nedeniyle 17.7.1998 tarihli ve 98/11500 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla on kat artırılarak yirmi trilyon liraya çıkarılmıştır. Ancak, 1998 yılı sonu itibarıyla sermaye durumu ve sermayeye eklenmesi gereken İşyurtları Kurumu ile işyurtlarının gelir ve kârları sonucu ulaşılan toplam miktar, yirmi trilyon lirayı aşarak yirmidört trilyon liraya yaklaşmıştır. Bu itibarla, İşyurtları Kurumuna tahsis edilen döner sermayenin yeniden artırılması gerektiğinden, Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun Kuruluş ve İdaresine İlişkin Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle yirmi trilyon lira olan döner sermaye kırk trilyon liraya çıkarılmaktadır.

Yeni ceza evlerinin yapımı, mevcutlarının geliştirilmesi ve bu yerlerde modern atölye ve tesislerin oluşturulması için kurulmuş bulunan Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun mevcut gelirleri hedeflenen amaçları gerçekleştirmeye yeter derecede bulunmadığından, Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun Kuruluş ve İdaresine İlişkin Kanunun 7 nci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinde yer alan "% 25" oranının "% 35" olarak değiştirilmesi öngörülmektedir.

Diğer yandan, Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunun 2 nci maddesi uyarınca, ödeme gücü olmayanlar hariç olmak üzere ceza evinde bulunan her mahkûm yiyecek bedeli ödemek zorundadır. Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri ve İşyurtları Kurumunun Kuruluş ve İdaresine İlişkin Kanunun 8 inci maddesi uyarınca da işyurtlarında çalıştırılan hükümlü ve tutukluların gündelikleri, yiyecek karşılığı tutarı çıkarıldıktan sonra her ayın sonunda kendilerine ödenmektedir. Yiyecek bedelinin yükselmesi karşısında buna bağlı olarak gündelikler de artırılmaktadır. Bu durum, işyurtlarında üretilen değerlerin maliyetlerini olumsuz yönde etkilemektedir. Çalışan hükümlü ve tutuklulardan yiyecek bedelinin tahsil edilmeyerek, yiyecek karşılığı (iaşe bedeli) düşülmeden gündeliklerin ödenmesi yönünde söz konusu konularda düzenleme yapılması ihtiyaç olarak ortaya çıkmaktadır. Böylece, işyurtlarında çalışan hükümlü ve tutuklulardan yiyecek bedelinin tahsil edilmemesi ele geçen gündeliği artıracak ve çalışmayı daha cazip hale getirecektir.

Tasarı, belirtilen ihtiyaçları karşılamak amacıyla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumuna tahsis edilen döner sermaye miktarı kırk trilyon liraya çıkarılmaktadır. Ayrıca, 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (1), (2) ve (3) sayılı tarifelere göre alınan yargı ve noter harçlarından Kurum hesabına aktarılmakta olan % 25'lik oran, % 35 olarak değiştirilmektedir.

Madde 2. - İşyurtlarında üretilen değerlerin maliyetlerini düşürmek ve çalışan hükümlü ve tutukluların ellerine geçen gündeliklerin özendirici olmasını temin etmek bakımından, yiyecek karşılığı (iaşe bedeli) düşülmeden gündelik ödenmesi esası getirilmektedir.

Madde 3. - Ödeme gücü olmadığı anlaşılan hükümlü ve tutukluların yanında işyurtlarında çalıştırılanlardan da yiyecek bedeli tahsil edilmemesi hükmü öngörülmektedir.

Madde 4. - Yürürlük maddesidir.

Madde 5. - Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/772

Karar No. : 20

18.1.2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 27.10.2000 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 3.11.2000 tarihinde tali komisyon olarak Adalet Komisyonuna esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen "Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun Kuruluş ve İdaresine İlişkin Kanun ile Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 16.1.2001 tarihinde yapmış olduğu 21 inci Birleşimde, Hükümeti temsilen Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk ile, Adalet ve Maliye Bakanlıkları ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip görüşülmüştür.

Bilindiği gibi 6.8.1997 tarihli ve 4301 sayılı Yasa ile hükümlü ve tutukluların meslek ve sanatlarının korunup geliştirilmesi veya bir meslek ve sanat öğrenebilmelerini sağlamak üzere yeni ceza evlerinin yapımı, mevcutların geliştirilmesi, buralarda modern atölye ve tesislerin oluşturulması ile görevli Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu kurulmuştur. İşyurtları Kurumuna tahsis edilen 2 trilyon lira sermaye, sermaye tavanının aşılması nedeniyle 1998 yılında Bakanlar Kurulunca 20 trilyon liraya çıkarılmış, ancak aradan geçen zaman içinde döner sermayenin tekrar artırılması zarureti doğmuştur. Diğer taraftan Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun mevcut gelirleri hedeflenen amaçları gerçekleştirmeye yetmediğinden söz konusu kurumların gelirlerinin artırılması gerekmektedir. Ayrıca; işyurtlarında çalışan hükümlü ve tutukluların gündelikleri, yiyecek bedelleri düşüldükten sonra ödenmekte, yiyecek bedelleri artınca, gündeliklerin de artırılması gereği doğmakta, üretilen değerlerin maliyeti artmaktadır. Bu nedenle işyurtlarında çalıştırılanlardan da yiyecek bedeli alınmaması gereği doğmaktadır.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

- İşyurtları Kurumunun döner sermayesinin kırk trilyon liraya çıkartılmasının,
- Yargı ve noter harçlarından İşyurtları Kurumuna ayrılan miktarın % 25'den, % 35'e çıkartılmasının,
- İşyurtlarında çalıştırılan hükümlü ve tutuklulardan yiyecek bedeli alınmasına ilişkin uygulamaya son verilmesinin,

Amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Komisyonomuzda Tasarının geneli üzerinde yapılan görüşmelerde

- Döner sermayelerin, bütçenin birliği ilkesini zedeleyen bir mahiyet arz ettiği, bütçenin birliği ilkesinden uzaklaşılması oranında da kamu kesiminin gerçek mali boyutlarının hesaplanmasının güçleştiği, bu nedenle döner sermayelerin zaman içinde tasfiyesi yoluna gidilmesinin gerektiği,

- Kanunlarda yazılı miktarları Bakanlar Kurulunun artırmasına imkân veren düzenlemelere yer verilmemesi gerektiği, Tasarı ile İşyurtları Kurumunun döner sermayesinin artırılmasının olumlu karşılandığı, ancak Bakanlar Kurulunun artırma yetkisinin sınırlı tutulmasında yarar görüldüğü,

- Hükümlü ve tutukluların meslek öğrenmelerini ve boş zamanlarını verimli bir şekilde değerlendirmelerini sağlayan işyurtlarının bütün ceza evlerine yaygınlaştırılmasının yerinde olacağı,

Şeklindeki görüş ve eleştirileri takiben Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

- Hükümlü ve tutukluların meslek sahibi olabilmeleri bakımından işyurtlarının son derece önemli ve faydalı bir işleve sahip oldukları, İşyurtları Kurumunun döner sermayesinin Bakanlar Kurulu Kararı ile artırılmasına rağmen zaman içinde yetersiz kaldığı ve bu nedenle artırılmasına ihtiyaç duyulduğu,

- Yargı ve noter harçlarından, İşyurtları Kurumuna ayrılan payın artırılması gerektiği, buradan elde edilecek gelirlerin ceza evlerinde koğuş sisteminden oda sistemine geçişte önemli bir maddi kaynak sağlayacağı,

- Ülkemizde halen 506 adet ceza evi bulunduğu, bunlardan 157'sinde işyurdu bulunduğu ve bu işyurtlarında 4500 civarında hükümlünün çalıştığı, işyurtlarının tüm ceza evlerinde kurulmasına ilişkin çalışmaların devam ettiği,

İfade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerden sonra Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının;

- Çerçeve 1 inci maddesi; 4301 sayılı Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasını değiştiren fıkrada yer alan "40 000 000 000 000 TL. (Kırk Trilyon), ibaresinin "100 000 000 000 000 TL. (Yüz Trilyon), "on katına" ibaresinin ise "üç katına" şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 2 ve 3 üncü maddeleri ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 4 ve 5 inci maddeleri ise aynen,

Kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Metin Şahin</i>	<i>Hayrettin Özdemir</i>	<i>Nihat Gökbulut</i>
Antalya	Ankara	Kırıkkale
Kâtip	Üye	Üye
<i>Cafer Tufan Yazıcıoğlu</i>	<i>Gaffar Yakın</i>	<i>Sait Açıba</i>
Bartın	Afyon	Afyon
Üye	Üye	Üye
<i>M. Zeki Sezer</i>	<i>Cengiz Aydoğan</i>	<i>M. Güven Karahan</i>
Ankara	Antalya	Balıkesir
Üye	Üye	Üye
<i>Hüseyin Arabacı</i>	<i>Necati Yönder</i>	<i>Zeki Ergezen</i>
Bilecik	Bingöl	Bitlis
Üye	(İmzada bulunamadı)	(İmzada bulunamadı)
<i>Hayati Korkmaz</i>	<i>Oğuz Tezmen</i>	<i>Hakkı Duran</i>
Bursa	Bursa	Çankırı
Üye	Üye	Üye
<i>Hüseyin Karagöz</i>	<i>Aslan Polat</i>	<i>Mehmet Sadri Yıldırım</i>
Çankırı	Erzurum	Eskişehir
(İmzada bulunamadı)		
Üye	Üye	Üye
<i>S. Metin Kalkan</i>	<i>Mehmet Dönen</i>	<i>Ali Er</i>
Hatay	Hatay	İçel
(İmzada bulunamadı)	(İmzada bulunamadı)	

Üye
Masum Türker
İstanbul

Üye
Hasan Çalış
Karaman
Üye
Necdet Tekin
Kırklareli
Üye
Metin Ergun
Muğla
Üye
Kemal Kabataş
Samsun
(İmzada bulunamadı)

Üye
Nesrin Nas
İstanbul

Üye
Arslan Aydar
Kars
Üye
Kemal Köse
Kocaeli
Üye
Ş. Ramis Savaş
Sakarya
Üye
Lütfi Ceylan
Tokat

Üye
Evliya Parlak
Hakkâri

Üye
Celal Adan
İstanbul
(İmzada bulunamadı)

Üye
Mehmet Serdaroğlu
Kastamonu
Üye
Süleyman Çelebi
Mardin
Üye
Cevat Ayhan
Sakarya
Üye
Bekir Gündoğan
Tunceli

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

CEZA İNFAZ KURUMLARI İLE TUTUKEVLERİ İŞYURLARI KURUMUNUN KURULUŞ VE İDARESİNE İLİŞKİN KANUN İLE CEZA EVLERİYLE MAHKEME BİNALARI İNŞASI KARŞILIĞI OLARAK ALINACAK HARÇLAR VE MAHKÜMLARA ÖDETTİRİLECEK YİYECEK BEDELLERİ HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. – 6.8.1997 tarihli ve 4301 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun Kuruluş ve İdaresine İlişkin Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrası ile ikinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İşyurtları Kurumuna 40 000 000 000 000 TL. (Kırk Trilyon) döner sermaye tahsis edilmiştir. İhtiyaç halinde bu miktar Bakanlar Kurulu kararıyla on katına kadar artırılabilir.”

“c) 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (1), (2) ve (3) sayılı tarifelere göre alınan yargı ve noter harçlarının % 35’i,”

MADDE 2. – Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun Kuruluş ve İdaresine İlişkin Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İşyurtlarında çalıştırılan hükümlü ve tutukluların gündelikleri her ayın sonunda verilir.”

MADDE 3. – 30.6.1934 tarihli ve 2548 sayılı Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İşyurtlarında çalıştırılanlar ile ödeme gültü olmadığı anlaşılanlardan yiyecek bedelleri alınmaz.”

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

CEZA İNFAZ KURUMLARI İLE TUTUKEVLERİ İŞYURLARI KURUMUNUN KURULUŞ VE İDARESİNE İLİŞKİN KANUN İLE CEZA EVLERİYLE MAHKEME BİNALARI İNŞASI KARŞILIĞI OLARAK ALINACAK HARÇLAR VE MAHKÜMLARA ÖDETTİRİLECEK YİYECEK BEDELLERİ HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. – 6.8.1997 tarihli ve 4301 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun Kuruluş ve İdaresine İlişkin Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrası ile ikinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İşyurtları Kurumuna 100 000 000 000 000 TL. (Yüz Trilyon) döner sermaye tahsis edilmiştir. İhtiyaç halinde bu miktar Bakanlar Kurulu kararıyla üç katına kadar artırılabilir.”

“c) 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (1), (2) ve (3) sayılı tarifelere göre alınan yargı ve noter harçlarının % 35’i,”

MADDE 2. – Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. – Tasarının 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 4. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 4. — Tasarının 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Tasarının 5 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bülent Ecevit

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

D. Bahçeli

Devlet Bakanı

R. Önal

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. S. Gürel

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı V.

M. Yılmaz

Devlet Bakanı V.

M. İ. Talay

Millî Savunma Bakanı V.

Prof. Dr. R. Mirzaoğlu

Maliye Bakanı

S. Oral

Sağlık Bakanı

Doç. Dr. O. Durmuş

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Y. Okuyan

Kültür Bakanı

M. İ. Talay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

H. H. Özkan

Devlet Bakanı

Prof. Dr. T. Toskay

Devlet Bakanı

F. Bal

Devlet Bakanı

Prof. Dr. R. Mirzaoğlu

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. Üşenmez

Devlet Bakanı V.

F. Bal

İçişleri Bakanı V.

S. Oral

Millî Eğitim Bakanı

M. Bostancıoğlu

Ulaştırma Bakanı V.

Prof. Dr. T. Toskay

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. K. Tanrıku

Turizm Bakanı

E. Mumcu

Çevre Bakanı

F. Aytekin

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

M. Keçeciler

Devlet Bakanı

Y. Yalova

Devlet Bakanı

R. K. Yücelen

Devlet Bakanı

E. S. Gaydalı

Adalet Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türk

Dışişleri Bakanı V.

H. H. Özkan

Bayındırlık ve İskân Bakanı

K. Aydın

Tarım ve Köyşleri Bakanı V.

A. K. Tanrıku

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

M. C. Ersümer

Orman Bakanı

Prof. Dr. N. Çağan

